

Csákánydoroszlói Önkéntes Tűzoltó Egyesület

A 19. század végén nagyon sok helyen szerveződtek meg országosan az önkéntes tűzoltó egyesületek. Így volt ez Csákányban is. Itt 1875 őszén alakult meg a Csákányi Önkéntes Tűzoltó Egyesület. A „bázisuk” már a kezdetektől fogva a mai Tűzoltószertár épülete volt, amely 1872 körül épült meg. 1877. február 18 – án fogadták el az alapszabályát (amit a későbbiek során többször is módosítottak), ami 27 paragrafusból állt, és amelyet a Belügyminisztérium március 10 – én hitelesített. Elnöknek Batthyány Zsigmond grófot választották meg, jegyzőnek pedig Borcsányi Gyulát. Az egyesület célja: tűzveszélyeknél segédkezni, vagy a hatósági tűzoltóknak segítséget nyújtani. Az egyesület önálló volt, és nem függött más egyesülettől. Az egyesület rendes és pártoló tagokból állt. A jelentkezőt csak akkor vették fel, ha már elmúlt 18 éves, feddhetetlen életet élt, semmilyen bűncselekményt nem követett el, és megfelelt bizonyos fizikai és testi követelményeknek. Aki belépett, annak minimum egy évig szolgálnia is kellett, kilépni csak indokolt esetben lehetett. Az egyesületnek volt elnöke, parancsnoka, pénztárnoka és szertárnoka is. Létrehoztak az egyesületen belül egy úgynevezett választmányt is, amely minden fontos dolgot és ügyet elintézett, és felügyelte a személyi állományt is. Mert aki az elvállalt kötelezettsége ellen vétett, vagy valamilyen hibát elkövetett, vagy nem megfelelően viselkedett, azt szigorúan felelősségre vonták. Választmányi gyűlést minden év júniusában tartott az egyesület. Alapító tagoknak azok az emberek számítottak, akik a belépéskor befizettek 50 koronát, és ezt az összeget 10 éven keresztül minden évben befizették a kasszába. Az egyesület a tagdíjakból, hagyatékokból, és adományokból tartotta fenn magát, ami később megváltozott. A vezetőségnek minden évben számadást kellett tartania, hogy hogyan gazdálkodott az egyesület vagyonával, az ellenőrzést pedig egy háromtagú ellenőrző bizottság végezte. Az egyesület 1880. augusztus 1 – én tartotta meg a zászlószentelési ünnepélyét, amelynek az emlékére bronzból készült emlékérmét is készíttettek. A 40 mm átmérőjű érem előlapján az egyesület jelmondata is látható, amely a következő volt: „Egyetértés erőt ad”. Az egyesület alapszabályát 1900. november 18 – án módosították, ekkor gyakorlatilag újjá is alakult az egyesület. Ekkor elnöknek megválasztották Borcsányi Gyulát, jegyzőnek pedig Nagy Károlyt. A Belügyminisztérium 1901. június 21 – én hitelesítette az alakuló okiratot. Az egyesület új címe ezután: Csákány község Önkéntes Tűzoltó Egyesülete lett. Az egyesület célja: a tűzvész, és egyéb veszedelmek bekövetkeztét meggátolni és megelőzni. A belépett tagok közül megkülönböztettek tiszteletbeli, alapító, pártoló és működő tagokat. A többi feltétel gyakorlatilag nem, vagy csak alig változott az 1875 – ös alapszabályban meghatározottaktól! A pártoló tagoknak ezután évente 3 koronát kellett fizetniük. A legfontosabb változás talán az volt, hogy aki 1900 után lépett be az egyesületbe, annak minimum 6 évet kellett szolgálnia! A tűzoltók éves jövedelme a korábbiakhoz képest kiegészült a gyűjtés által befolyt pénzzel, és azzal a rendszeres összeggel, amit a község minden évben fizetett a tűzoltóknak. 1908. szeptember 13 – án, vasárnap éjjel a nagycsákányi vasútállomáson nagy tűz pusztított, és a Grassl és Schenck fakereskedő cég nagy fatelepe, ahol mintegy 1000 köbméter fa volt felhalmozva, teljesen leégett. A tűz az állomás épületét is fenyegette, és a vonatok egész éjjel

nem közlekedhettek. A tűz miatt attól lehetett félni, hogy a császári és királyi trónörökös másnap átmenő vonata nem lesz biztonságban, de a tüzet reggelre sikerült lokalizálni, és reggel már elindulhatott az első vonat. 1925. május 7 – én alakult meg a Rábadoroszlói Önkéntes Tűzoltó Egyesület. Az alapszabályt elfogadó közgyűlésre 1925. december 8 – án, délután 3 órakor került sor. Elnöknek Soós Károlyt, jegyzőnek pedig Horváth Mihályt választották meg. Az alapszabályzatuk szóról szóra megegyezett a Csákányi Önkéntes Tűzoltó Egyesületével, mert azt másolták le. A közgyűlés elfogadta az alapszabályt, körzeti tűzoltóparancsnoknak pedig Janzsó Kálmánt javasolták. A rábadoroszlói egyesület 17 taggal alakult meg. A rábadoroszlói Tűzoltó Szertár épülete a mai I. világháborús hárs emlékfától valamivel jobbra állt egykor, a mai „kis játszótér” helyén, de az épületet nem sokkal a II. világháború után lebontották, mert tönkrement. A rábadoroszlói tűzoltó egyesület Rábadoroszló község kulturális életében is tevékenyen részt vett, ugyanis ők szervezték meg az évenként megrendezésre kerülő őszi szüreti felvonulást és bált is! Ilyenkor a felvonulók Rábadoroszlóból indultak és Nagycsákányba vonultak, ahol a hozzájuk csatlakozó helyiekkel végigvonultak a falun, majd visszatértek sokadmagukkal Rábadoroszlóba, a szüreti bálba, amelyet a „Kurunkó” kocsmában (volt Pacsirta Csárda) szoktak megrendezni. A Csákányi Önkéntes Tűzoltó Egyesület újabb alapszabály módosításra 1925. december 11 – én került sor, és ezt az okiratot a Belügyminisztérium 1926. május 12 – én szentesítette. Az egyesület ekkor 46 tagot számlált. Elnöknek Janzsó Kálmánt választották meg. Az egyesület célját tovább konkretizálták: a falu 8 kilométeres körzetében a tűz oltása, emberek és ingóságok mentése. Szigorították a tagfelvételt is, a felvételi korhatárt 20 évben határozták meg. Az alapító tagoknak belépéskor már 100 aranykoronát kellett fizetniük, a pártoló tagoknak pedig 5 koronát. Létrehoztak egy segélyalapot is, azon tűzoltók családjainak a megsegítésére, akik a mentés közben meghaltak, vagy maradandó károsodást szenvedtek. A segély mértéke maximum 100 aranykorona lehetett. 1926. szeptember 4 - én Nagycsákány községben Zsigovics Sándor gazdálkodó pajtája cséplés közben kigyulladt, és a tűz elhamvasztotta a gazda egész gabonatermését és a cséplőgépét is. A lángok átcsaptak a szomszédos kazlakra is, de a lángok továbbterjedését megakadályozták a helyi és a szomszédos községek tűzoltóságai, akik megfeszített munkával végül is nagy nehezen megfékeztek a tüzet. 1934 – ben a Csákányi Önkéntes Tűzoltó Egyesület 10 pengőt fizetett az I. világháborúban elhunyt vas megyei tűzoltók síremlékének a felállításáért. Nagycsákányban a helyi Önkéntes Tűzoltó Egyesület 1937. október 8 - án ünnepelte fennállásának a 60. évfordulóját, amely ünnepségen a falu apraja – nagyja részt vett. Megjelent az ünnepségen Sigray Antal gróf, országgyűlési képviselő is, aki a zászlóavató beszédet mondta. Az ünnepélyt reggelig tartó multság követte. 1938. július 18 - án Nagycsákány községben a Tüskeszér részen, hétfő délelőtt tűz ütött ki, amelyben rövid idő alatt öt ház és több melléképület is leégett. A tűz oltását az erős szél nagyon megnehezítette. Horváth István gazdának a pajtája gyulladt ki, majd lángra kapott a lakóháza is, és percek alatt a szomszédos épületek is kigyulladtak. Negyed óra múlva már négy lakóház és igen sok gazdasági épület állt lángban. A környék tűzoltósága megfeszített munkával fogott az oltáshoz, mire azonban az egyik háznál megállították a tűz terjedését, addigra már másik két ház kapott lángra. Kigyulladt a község szegényháza is, ahol felravatalozva feküdt Farsang Jánosné holtteste. A szörnyű percekben a tűzoltók életük kockáztatásával rohantak be a lángok közé, hogy a koporsót kimentsék. Sikerült is végül a szegény asszony holttestét egy közeli tűzmentes tisztásra vinniük, ahonnan szerdán délután

eltemették. A tűzkár meghaladta a 25 000 pengőt! A Csákányi Önkéntes Tűzoltó Egyesület következő alapszabály módosításra 1938. október 9 – én került sor, amelyet a Belügyminisztérium 1939. szeptember 23 – án szentesített. Az elnök továbbra is Janzsó Kálmán maradt, társelnöknek Németh Ödön plébánost, titkárnak Horváth Ferencet, pénztárosnak Németh Ignácot, ellenőrnek Szakasits Ignácot, orvosnak Dr. Havas Imrét, ügyésznek Dr. Gosztolya Imrét, parancsnoknak Péter Ferencet, szakaszparancsnoknak Törő Ferencet és Kolman Józsefet választották meg. A pecsétjükön a felirat ekkor már a következő volt: Nagycsákányi Önkéntes Tűzoltó Egyesület 1875. Ebben az alapszabályban is módosították a szomszédos falvakban való segítség szabályát. Csak akkor mehetek a csákányi tűzoltók más falvakba oltani, ha az ottani bíró (ma a polgármesternek felelne meg) erre megkérte őket. Ezt a kérvényt a csákányi bírónak is jóvá kellett hagynia. A tűzoltók kötelezettsége közé bekerült a közreműködés a légitámadás elhárítására is, ami már egyértelműen a háborús készülődést mutatja, és az azzal járó esetleges veszélyt, vagy inkább veszélyeket jelezte! Az alapító tagoknak ebben az évben 20 pengőt, a pártoló tagoknak pedig 2 pengőt kellett fizetniük. A Rábadoroszlói Önkéntes Tűzoltótestület módosított alapszabályát a Belügyminisztérium 1939. november 9 – én szentesítette. A nagycsákányi és a rábadoroszlói Önkéntes Tűzoltó Egyesületek valamikor 1939. november 9. – e után egyesültek, miután a két község 1939 tavaszán egyesült, és a neve is megváltozott, Csákánydoroszlói Önkéntes Tűzoltó Egyesületre! A Tűzoltószertár épületét 1951 – ben újjáépítették. Mindenképpen megemlítendő, hogy az 1950 – es évek elején a Tűzoltó Egyesületen belül egy női csapat is működött! 1965. április 22 - én nagy árhullám (árvíz) érte el Csákánydoroszló községet is, amely során a doroszlói falurészen kacsák (!) mentésére is sor került. Az árvízi mentésben a helyi Önkéntes Tűzoltó Egyesület tagjai is részt vettek, amely során április 22 - én a helyi Önkéntes Tűzoltó Egyesület tagja, Császár László önkéntes tűzoltó törzsőrmester is az életét vesztette, több más személlyel együtt, akik szintén részt vettek a mentési munkálatokban. 1967. május 29 - én kéménytűz következtében a Batthyány kastély tetőszerkezete kigyulladt, és a nagy része le is égett. A kastélyépület egyik kéményébe renoválás során gerendát építettek be, és ez valószínűleg már régóta izzott a zárt helyen, amiből végül is tűz keletkezett. A helyi és környékbeli tűzoltóknak nagy erőfeszítéssel sikerült megmenteni a Vas megyei Erdőgazdaságnak a kastélyban működő üzemét, és a tetőn lokalizálták a tüzet. A keletkezett kár több mint negyedmillió forint volt. Az ügyben vizsgálatot indítottak. További tűzoltási munkákban is részt vett ezután a helyi Önkéntes Tűzoltó Egyesület, mint pl. 1972 - ben a Bálint - majorban keletkezett tűz, vagy 1973 - ban a Nagy - réti hízó marha istálló oltásában is. Az utolsó jelentősebb tüzeset 1974 – ben volt, akkor a Kis - majori szénapajta oltásában vettek részt a Csákánydoroszlói Önkéntes Tűzoltó Egyesület tagjai. Az 1970 – 80 – as években Zsigovics Géza volt az elnök, és Boldizsár Ernő parancsnok vezetésével eredményesen működött az egyesület. 28 felnőtt és 12 ifjúsági önkéntes tűzoltó volt a csapatban. Abban az időben még egy Zsuk típusú tűzoltókocsi is segítette a munkájukat. Főként árvizeknél, de kisebb lakás – és tarlótüzeknél is aktívan segítették az oltási munkálatokat. Az utána következő időszakban Dénes Miklós lett az elnök, Takács Sándor pedig a parancsnok. Jelenleg a parancsnoki teendőket Heigli Sándor látja el, aki korábban hivatásos tűzoltóként dolgozott. Az ezredforduló táján az egyesületnek volt női csapata is, versenyekre jártak, és több alkalommal is az egyesület szervezte meg a járási fordulót. A legnagyobb veszélyforrást mind a mai napig az árvizek jelentik, mert szerencsére

tűzesetek csak nagyon ritkán fordulnak elő. Az ismétlődő árvizek időről időre munkát adtak az önkéntes tűzoltóknak, ilyen alkalmakkor hordani kellett a homokzsákokat az eredményes védekezéshez, az ár levonulása után pedig szivattyúzni kellett a vízzel megtelt pincéket. A 2000 – es Milleniumi ünnepségek alkalmával ünnepelték meg a községben a tűzoltó egyesület fennállásának a 125 éves évfordulóját. Az ünnepi megemlékezés alkalmából először Dénes Miklós, a tűzoltó egyesület elnöke szólt az egybegyűltekhöz. Majd Szeifert István alpolgármester az ünnepi köszöntőjében kitért arra is, hogy a régi, és elavult tűzoltó szertárat szeretné az önkormányzat felújítani. Ezután Babák László, az Országos Katasztrófavédelmi Igazgatóság képviselőjében emlékvázát, és emlékérmét adott át a csákányi tűzoltóknak. Az önkéntesek közül id. Bedőcs Sándor, id. Bedőcs Tibor, id. Musits József és Simon István kaptak oklevelet az eddigi munkásságukért. Ünnepélyes aktusként a tűzoltók zászlaját Dóka Ferenc plébános felszentelte, majd a falu szervezeteinek az előljárói emlékszalagot kötöttek rá. A szép zászlót Szent Flóriánnak, a tűzoltók védőszentjének a képmása díszíti. Az ünnepi műsor kulturális programmal zárult. 2000 után csakugyan megvalósultak a Milleniumi ünnepségen elhangzott ígérek, felújításra került a tűzoltó szertár épülete, valamint a korszerű tűzoltó eszközök beszerzése is megvalósult! A tűzoltók munkájukat önkormányzati támogatással, valamint a katasztrófavédelem és a tűzoltó szövetség által kiírt pályázati segítséggel tudják végezni. Ezeknek a forrásoknak a segítségével számos eszközt tudtak beszerezni, például aggregátort, benzinmotoros szivattyút, motorfűrészeket, ágvágókat, tömlőket, létrákat, az árvízi védekezéshez melles csizmákat. Lehetőségük adódott új egyenruha varratására is. Ami még sajnos hiányzik, az a tűzoltó gépjármű, az öreg Zsuk felett ugyanis már régen eljárt az idő, és eddig még nem sikerült beszerezni helyette újat. Jelenleg, ha káreseményhez kell vonulniuk, egy utánfutóval tudják szállítani a szükséges eszközöket – ezt a járművet is pályázaton nyerték. A vontatásban az önkormányzat segít a járművével. Az egyesület elnöke egyben a sportkör elnöke is, így az egyesületek kiválóan tudják támogatni egymást a településen. Az elkövetkezendő időszakban szeretnének egy gépjárművet beszerezni, ami jelentősen megkönnyítené az önkéntesek munkáját. A másik feladat a régi tűzoltószertár felújítása. Az épületen a korábbi években ugyan végeztek kisebb belső felújításokat, a jelenlegi állapota azonban még nem teljesen alkalmas arra, hogy olyan baráti találkozókat tartsanak ott, mint régen. Az egyesület elnöki tisztét jelenleg Dénes Miklós tölti be, a székhelyük pedig a Fő út 112 szám alatt található. Az egyesületnek napjainkban 15 tagja van.

Forrás:

Budapesti Közlöny című napilap 1939. november 9. – i lapszáma. – (Arcanum Digitális Tudománytár – Internet).

Kis Újság című napilap 1937. október 9 – i lapszáma. - (Arcanum Digitális Tudománytár – Internet).

Kis Újság című napilap 1938. július 22 – i lapszáma. - (Arcanum Digitális Tudománytár – Internet).

Magyar Nemzet című napilap 1967. május 30 – i lapszáma. - (Arcanum Digitális Tudománytár – Internet).

Magyarország című napilap 1938. július 24 – i lapszáma.

Magyar Távirati Iroda hírei. 1926. szeptember 4. – (Hungaricana Gyűjtemény – Internet).

Magyar Távirati Iroda hírei. 1938. július 18. – (Hungaricana Gyűjtemény – Internet).

Minárovics János: Tűzoltói érdemekért adományozott érmek. Első rész – 1890 – ig. In: Tűzoltó Múzeum Évkönyve 4. 2003. Bp: 2003. 111.o. – (Hungaricana Gyűjtemény – Internet).

Rendvédelmi – történeti Füzetek. XXIX. évfolyam (2019) 57. szám. 30. o. – Internet.

Takó Gábor: Csákánydoroszló története. Csákánydoroszló, 2004. 121 és 164 – 169. o.

A Tűzoltószertár fotója 1934 – ből.

A Tűzoltószertérház fotója 1938 – ból.

Fő utca egy részlete látható, a Tűzoltószertár emeletes épülete is. A kép az 1930 – as években készülhetett, esetleg az 1940 – es évek elején, de én inkább az előbbi időpontra tippelnék! Szerkesztéssel szép, kinagyított képet lehetne létrehozni!

Ez pedig az egyesület 1880. évi zászlószentelési emlékérmé.

Csákánydoroszló, 2022. 01. 23.

Simon Zsolt

Helyi Értéktár Bizottsági Tag